

ARBEJDSSTILSYNET ÅRSOPGØRELSE 2021

ANMELDTE ERHVERVSSYGDOMME 2016-2021

I 2021 er der anmeldt omkring 18.300 erhvervssygdomme, og dermed er antallet steget med 15 pct. i forhold til 2020. Anmeldte sygdomme vedrørende coronavirus (covid-19) udgør ca. halvdelen af stigningen. Muskelskelettsygdomme udgør den største gruppe blandt anmeldte erhvervssygdomme efterfulgt af psykiske sygdomme.

Arbejdstilsynets årsopgørelse indeholder oplysninger om anmeldte erhvervssygdomme i perioden 2016-2021 fordelt på sygdomsgrupper, påvirkninger i arbejdsmiljøet (årsager), køn, alder og brancher.

Denne rapport suppleres af 2 bilag. I bilag A findes flere detaljer om data og baggrund. I Bilag B er der flere tabeller og figurer.

Anmeldte erhvervssygdomme 2016-2021

Der er i 2021 anmeldt 18.325 erhvervssygdomme, og dermed er antallet af anmeldte sygdomme steget med 15 pct. siden 2020. Stigningen sker efter, at der i perioden 2016 til 2020 var et fald i antallet af anmeldelser på ca. 23 pct., se figur 1.

Den gennemsnitlige incidens er steget med 16 pct. fra 53 i 2020 til 63 i 2021, hvoraf knap halvdelen af stigningen alene kan tilskrives covid-19. Ved incidens forstås antallet af anmeldte erhvervssygdomme pr. 10.000 beskæftigede.

Tallene i årsopgørelsen giver ikke det fulde billede af forekomsten af erhvervssygdomme, da statistikken er påvirket af en vis grad af underanmeldelse (se bilag A). Flere faktorer kan påvirke antallet af anmeldte erhvervssygdomme, fx problemer i arbejdsmiljøet, der ligger år tilbage, og opmærksomhed eller presseomtale af bestemte arbejdsmiljøområder. Det betyder, at antallet af anmeldelser kan svinge fra år til år.

2021 var et særligt år pga. covid-19-pandemien, og det har påvirket udviklingen i antallet af anmeldte erhvervssygdomme generelt set. Konkret var der 1.373 anmeldelser om covid-19, hvor coronavirusinfektion var angivet som diagnose eller coronavirus som påvirkning. Det svarer til 7,5 pct. af alle anmeldelser, hvilken er en stigning fra ca. 3 pct. i 2020.

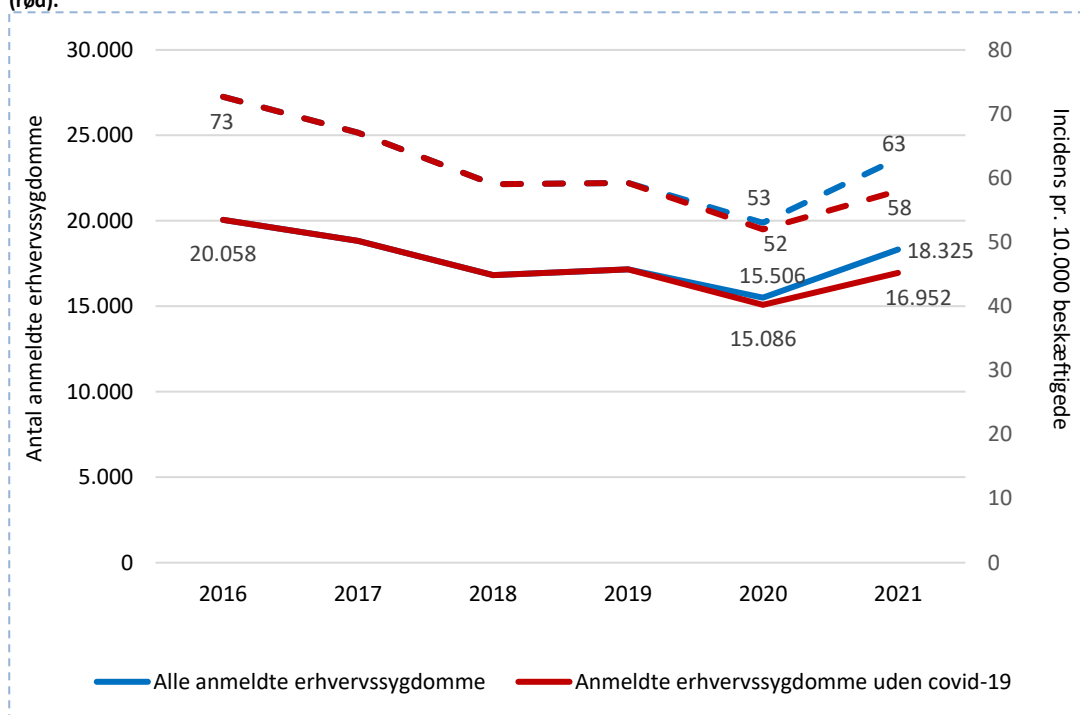
LÆS MERE

På [Arbejdstilsynets hjemmeside](#) er der mulighed for ved selvbetjening at finde yderligere oplysninger om anmeldte erhvervssygdomme 2016-2021

15 pct.

er antallet af anmeldte erhvervssygdomme steget med fra 2020 til 2021

Figur 1: Antal (fuldt optrukket kurve) og incidens (stiplet kurve) af anmeldte erhvervssygdomme i 2016-2021. De to farver viser henholdsvis alle anmeldte erhvervssygdomme (blå) og anmeldte erhvervssygdomme uden covid-19 (rød).

Muskelskeletsygdomme og psykiske sygdomme udgør halvdelen af anmeldelserne

Ligesom i 2020 udgør muskelskeletsygdomme (30 pct.) og psykiske sygdomme (23 pct.) omkring halvdelen (53 pct.) af alle anmeldte erhvervssygdomme i 2021, se tabel 1 i bilag B.

Antallet af anmeldelser er lidt højere i de fleste sygdomsgrupper i 2021 i forhold til 2020. Den største stigning (57 pct.) i forhold til 2020 er i gruppen "andre sygdomme", som indeholder anmeldelser om covid-19. Muskelskeletsygdomme steg med 11 pct. og psykiske sygdomme steg med 15 pct. i forhold til 2020.

Muskelskeletsygdomme udgør i 2021 den største gruppe af anmeldelserne med 5.431 anmeldelser, svarende til 30 pct. af alle anmeldte sygdomme, se figur 2.

I en top 5 over branchegrupperne ses de højeste andele af de anmeldte muskelskelet-sygdomme i følgende branchegrupper: "industri og forsyning" (17 pct.), "kontor og kommunikation" (16 pct.), "detail og service" (15 pct.), "bygge og anlæg" (11 pct.) og "socialområdet" (9 pct.).

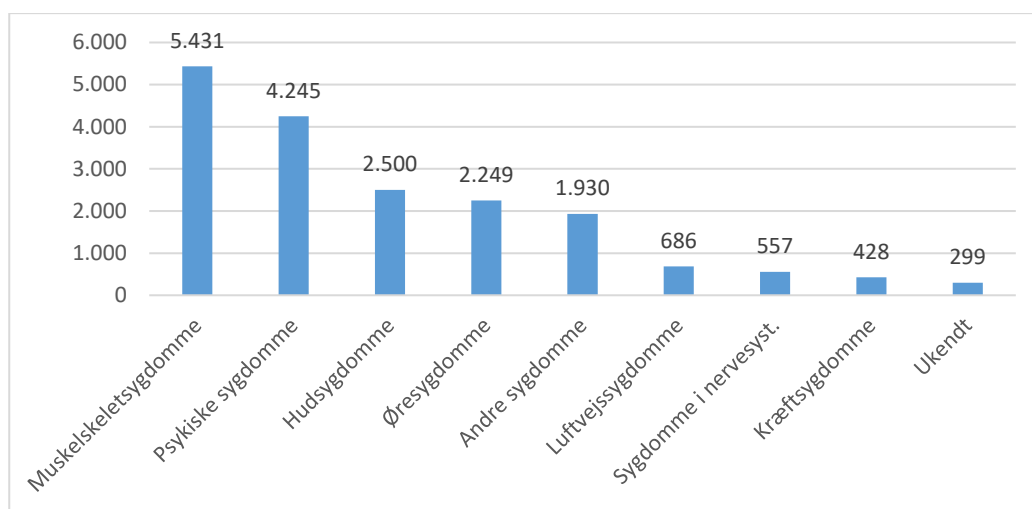
De fleste tilfælde af muskelskeletsygdomme vedrører skulderlidelser, dernæst ryglidelser, og den tredjestørste gruppe handler om albuelidelser, se tabel 3 i bilag B.

Psykiske sygdomme udgør med 4.245 anmeldelser den andenstørste anmeldte sygdomsgruppe i 2021, svarende til 23 pct. af alle anmeldte sygdomme, se figur 2.

Figur 2: Anmeldte erhvervssygdomme i 2021 fordelt på sygdomsgrupper

53%

af alle anmeldte erhvervssygdomme i 2021 var enten om muskelskeletsygdomme eller psykiske sygdomme

Ukendt: Kun elektroniske anmeldelser bliver registreret med diagnose og dermed sygdomsgruppe i Arbejdstilsynets Erhvervs sygdomsregister. Covid-19 anmeldelser registreres i gruppen Andre sygdomme.

Hudsygdomme udgør den tredjestørste andel med 14 pct. af de anmeldte tilfælde i 2021 og øresygdomme den fjerdestørste andel med 12 pct.

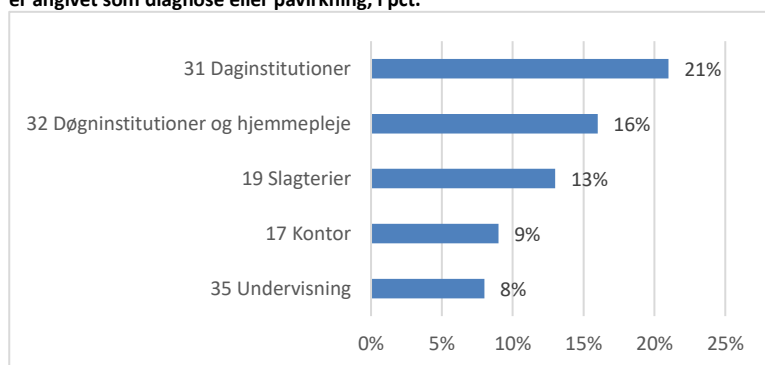
Den femtestørste andel vedrører gruppen "andre sygdomme", som er steget fra 5 pct. i 2020 til ca. 11 pct. af de anmeldte tilfælde i 2021. Det skyldes anmeldelser af covid-19. I årene 2016-2019 var der kun 3 pct. i gruppen andre sygdomme, se tabel 1 i bilag B.

Coronavirus (covid-19)

Næsten alle (98 pct.) anmeldte sygdomme, hvor coronavirus (covid-19) er angivet som diagnose eller påvirkning, er inden for gruppen "andre sygdomme" i 2021.

I en top 5 over branchegrupperne ses de højeste andele af anmeldte covid-19-sygdomme i "daginstitutioner" samt "døgninginstitutioner og hjemmepleje" med hhv. 21 pct. og 16 pct. Dernæst følger branchegruppen "slagterier" med 13 pct. af de anmeldte sygdomme efterfulgt af branchegrupperne "kontor" og "undervisning" med hhv. 9 pct. og 8 pct., se figur 3.

Figur 3: Anmeldte erhvervs sygdomme i 2021 fordelt på top 5 af branchegruppering 36, hvor coronavirus (covid-19) er angivet som diagnose eller påvirkning, i pct.

De typer af job, hvor der er flest anmeldelser af covid-19 relaterede sygdomme, er inden for "pædagogisk arbejde", som tegner sig for 15 pct. af det samlede antal anmeldelser for covid-19, "social- og sundhedsarbejde i private hjem (inkl. plejehjem)" 9

pct., "sygeplejerskearbejde" 5 pct., "operatørarbejde ved fremstilling af nærings- og nydelsesmidler" 5 pct. og "omsorgsarbejde på institutioner og hospitaler (ekskl. plejehjem)" 4 pct.

Kønsforskelle i anmeldte typer af sygdomme

Ligesom i 2020 har flere kvinder end mænd fået anmeldt en erhvervssygdom i 2021. Anmeldelserne udgør 53 pct. for kvinder og 47 pct. for mænd i 2021. Antallet af anmeldte erhvervssygdomme pr. 10.000 beskæftigede (incidens) er med 71 for kvinder også højere end for mænd, hvor incidensen er på 56 i 2021, se tabel 5 i bilag B. Læs også om incidens i bilag A.

For nogle typer sygdomme er der store kønsforskelle i anmeldemønstret. Der er i 2021 fx væsentligt flere anmeldelser vedrørende mænd end kvinder for sygdomsgrupperne "øresygdomme", med 88 pct. mænd og 12 pct. kvinder, og for "luftvejssygdomme", med 74 pct. mænd og 26 pct. kvinder. Omvendt er der flere anmeldelser vedrørende kvinder end mænd, når det gælder "psykiske sygdomme", med 75 pct. kvinder og 25 pct. mænd, "hudsygdomme", med 66 pct. kvinder og 34 pct. mænd og i kategorien "andre sygdomme", med 60 pct. kvinder og 40 pct. mænd, se figur 1 i bilag B.

Flest anmeldte muskelskeletpåvirkninger og psykosociale påvirkninger

Når en erhvervssygdom anmeldes, skal det altid angives, hvilke påvirkninger der mistænkes for at have forårsaget sygdommen, se figur 4. I 2021 er der i alt oplyst 25.788 påvirkninger, som helt eller delvist kan have forårsaget sygdommene. Det svarer til, at der i gennemsnit er angivet ca. 1,4 påvirkninger for hver anmeldelse. Der er 1.285 påvirkninger, som skyldes covid-19.

"Muskelskeletpåvirkninger" udgør med 33 pct. den største påvirkningstype i forbindelse med en anmeldt erhvervssygdom. Her er det især løfte- og bærearbejde, skub- og trækarbejde samt repetitivt arbejde, der bliver anmeldt. Dernæst kommer arbejdsstillinger, se tabel 7 i bilag B.

"Psykosociale faktorer" udgør den næststørste påvirkningstype med 31 pct. Her er det især arbejdsrelationer og stor arbejdsmængde ("kvantitative krav"), der er anmeldt. Arbejdsrelationer omfatter bl.a. problematiske arbejdsrelationer til chefer eller kolleger.

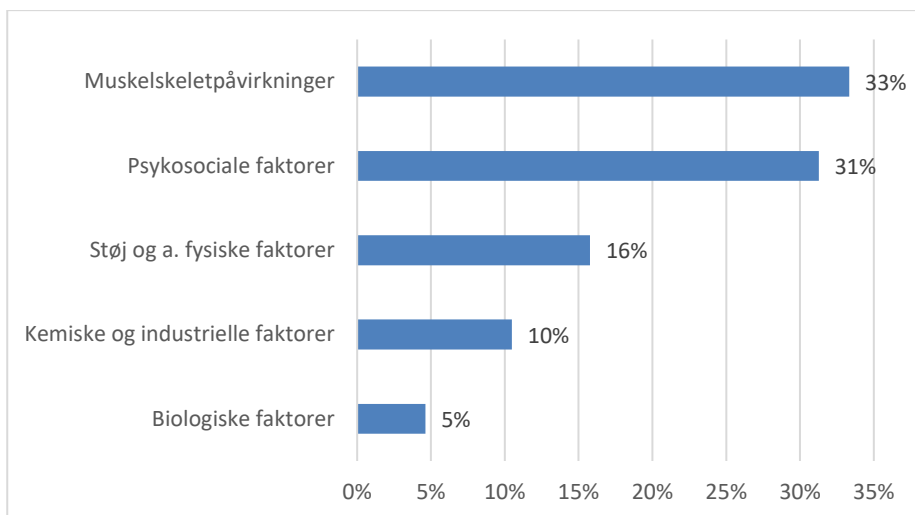
"Støj og andre fysiske faktorer" udgør den tredjestørste påvirkningstype med 16 pct. med påvirkninger som fx vibrationer og indeklimate.

"Kemiske og industrielle faktorer" udgør 10 pct. af de nævnte påvirkninger, og det handler om fx vådt arbejde, rengøringsmidler, maling, lim, støv, røg og fibre. Biologiske faktorer udgør 5 pct. af påvirkningerne – og covid-19 udgør 55 pct. af disse påvirkninger.

75 %

**af de psykiske
anmeldelser i
2021 vedrører
kvinder**

Figur 4: Anmeldte arbejdsmiljøpåvirkninger i 2021 fordelt på påvirkningstype i pct.

Kun elektroniske anmeldelser bliver registreret med påvirkninger i Arbejdstilsynets Erhvervssygdomsregister.

Andelen af de 5 forskellige påvirkningstyper (jf. figur 4) for hver branchegruppe fremgår af figur 5 i bilag B.

Anmeldelser fordelt på branchegrupper

Figur 5 viser anmeldte erhvervssygdomme i 2021 pr. 10.000 beskæftigede i branchegruppen fordelt på 36 branchegrupper, med og uden covid-19.

Branchegruppen "slagterier" ligger markant over alle andre brancher og er for niende år i træk den branchegruppe med den højeste incidens af anmeldte erhvervssygdomme. Fra 2020 til 2021 er incidensen steget fra 140 til 256 i branchegruppen, og niveauet er 4 gange højere end gennemsnittet for alle branchegrupper. 41 pct. af stigningen i incidens af anmeldte erhvervssygdomme i denne branchegruppe skyldes covid-19.

Andre branchegrupper har en betydelig højere incidens end forrige år. "Tekstil og papir", som var på en 14. plads i 2020 med en incidens på 60, ligger på en andenplads i 2021 med en incidens på 80, hvis man ser bort fra covid-19. "Vand, kloak og affald", som var på en 15. plads i 2020 med en incidens på 59, ligger på en femte plads i 2021 med en incidens på 77, hvis man ser bort fra covid-19.

For nogle branchegrupper har covid-19 påvirket incidensen i 2021 betydeligt i forhold til 2020. Udover "slagterier", er der 3 andre branchegrupper, som er mest påvirket af covid-19. For det første "daginstitutioner", hvor stigningen i incidens er fra 45 i 2020 til 66 i 2021 – og hvor 30 pct. af anmeldelserne skyldes covid-19. Dernæst har "døgninginstitutioner og hjemmepleje" haft en stigning i incidens fra 69 i 2020 til 80 i 2021, hvor 14 pct. af anmeldelserne skyldes covid-19, mens incidensen for "læger, tandlæger og dyrlæger" er steget fra 44 i 2020 til 55 i 2021, hvor 23 pct. af anmeldelserne skyldes covid-19.

Opgørelsen af incidens for erhvervssygdomme er forbundet med usikkerhed, fordi påvirkningsperioden ikke er den samme for de forskellige sygdomme eller er ukendt, og fordi nogle påvirkninger er sket for år tilbage, se bilag A.

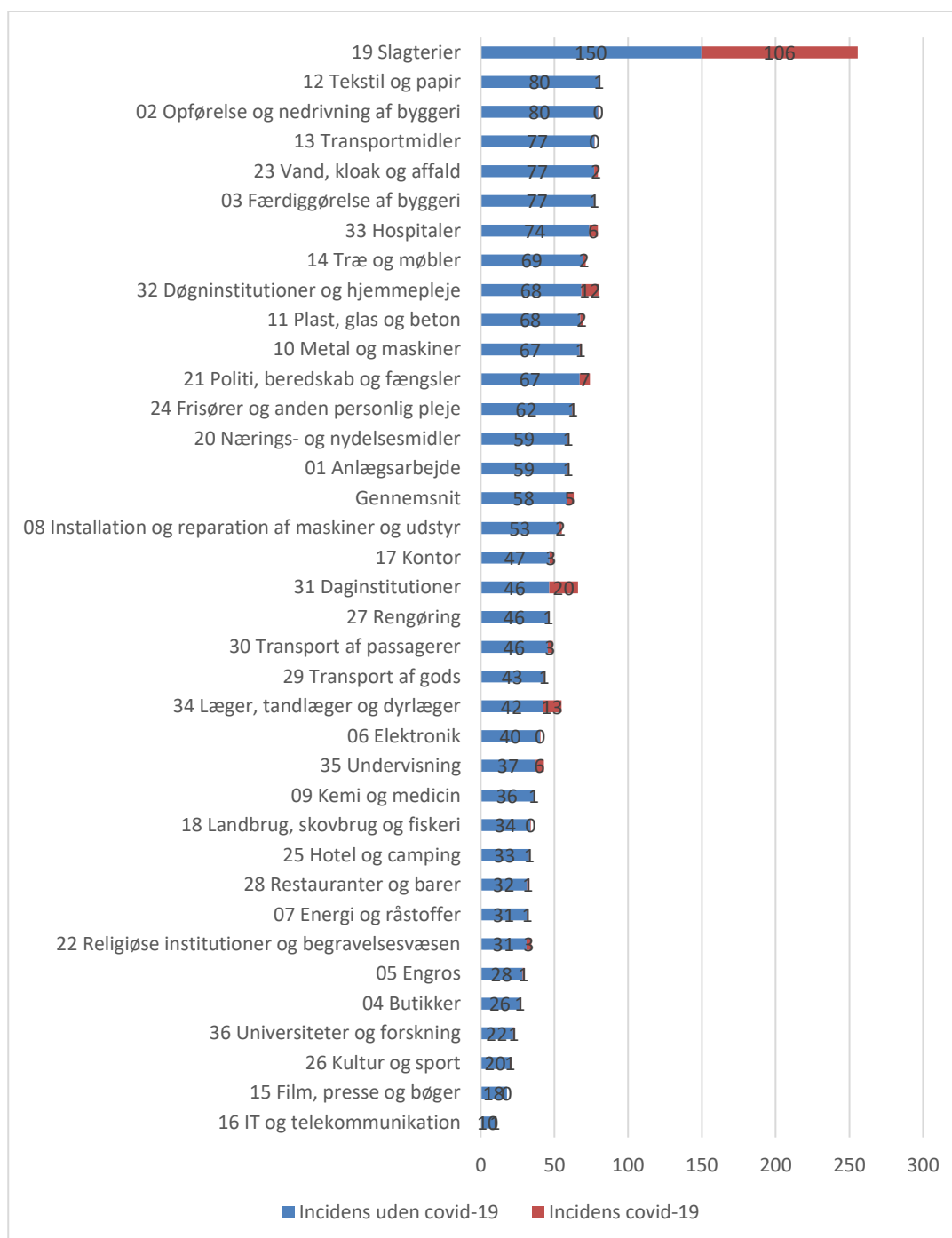
256

anmeldelser pr. 10.000 beskæftigede i branchegruppen "slagterier"

LÆS MERE

På [Arbejdstilsynets hjemmeside](#) er der mulighed for ved selvbetjening at finde yderligere oplysninger om anmeldte erhvervssygdomme 2015-2020

Figur 5 Antal anmeldte erhvervs sygdomme pr. 10.000 beskæftigede (incidens) fordelt på 36 branchegrupper for 2021. Blå søjler viser incidensen af erhvervs sygdomme uden covid-19. Røde søjler viser incidensen af covid-19. Branchegrupperne er rangeret faldende efter incidensen uden covid-19.

Kilde: Arbejdstilsynets Erhvervs sygdomsregister og Danmarks Statistiks Registerbaserede Arbejdsstyrkestatistik (RAS). Opgjort pr. 1/3-2022. Antallet af anmeldelser i en branche kan ændre sig løbende i takt med sagsbehandlingen i Arbejdsmarkedets Erhvervs sikring.

De anmeldte erhvervs sygdomme inden for branchegruppen "kontor" omfatter ud over administrativt arbejde også anmeldelser knyttet til fx social- og sundhedsarbejde samt omsorgs- og pædagogarbejde, hvis arbejdsgiveren er registreret som kommunal administration i stedet for fx plejehjem eller daginstitutioner.